

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 722
van **ADELINE BLANCQUAERT**
datum: 12 juni 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Positief injunctierecht - Gebruik en voorwaarden

Sinds de inwerkingtreding van artikel 11bis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, beschikken de gemeenschaps- en gewestregeringen over een positief injunctierecht.

Ik verwijs vooreerst naar het vruchtbare mondelinge debat dat op 10 maart 2015 in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting werd gevoerd (naar aanleiding van vraag om uitleg nr. 833 (2014-2015)), waarbij er over alle partijen heen een consensus was dat dergelijk recht het "ultieme van het ultieme is", alsook dat er voor de toepassing van dit recht binnen de Vlaamse Regering dan ook een duidelijk "kader" diende uitgewerkt te worden waarbij een aantal algemene niet-limitatieve gevallen zouden worden geschetst waarin het verantwoord kan zijn om gebruik te maken van dit injunctierecht.

Vervolgens ben ik verheugd om in de beleidsnota Justitie 2019-2024 van de minister te lezen dat ook zij van mening is dat "het ingrijpende karakter van het injunctierecht maakt dat het slechts in hoogst uitzonderlijke gevallen kan worden ingezet en zich niet leent als beleidsmatig instrument".

Verder verwijst de minister in haar beleidsnota naar de beslissing van de vorige Vlaamse Regering van 13 januari 2017 (VR DOC.0002/1BIS) waarin werd gesteld dat de Vlaamse Regering het injunctierecht terughoudend dient te gebruiken en de uitoefening ervan gekoppeld dient te worden aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- 1° de vervolging van de misdrijven is prioritair binnen het Vlaamse strafrechtelijk beleid of is noodzakelijk in het licht van een behoorlijke strafrechtsbedeling, betrokken op Vlaamse bevoegdheden;
- 2° het blijvend stilzitten van het parket is bevestigd of zeer waarschijnlijk;
- 3° het stilzitten van het parket is van dien aard dat het maatschappelijk vertrouwen in de overheid zwaar wordt geschonden;
- 4° de vervolging kan niet via andere middelen worden bewerkstelligd.

De COL 04/2019 vormt hierbij, wat betreft de vraag welke misdrijven als prioritair worden beschouwd, eveneens een onderdeel van het beoordelingskader voor de uitoefening van het injunctierecht.

Deze cumulatieve voorwaarden lijken echter op dermate brede wijze geformuleerd dat de Vlaamse minister van Justitie als het ware na elke seponering van een strafrechtelijk prioritair misdrijf dossier door het Openbaar Ministerie om de haverklap gebruik zou kunnen maken van haar positief injunctierecht, te meer daar prioritair te vervolgen misdrijven bij

voorbaat beschouwd dienen te worden als misdrijven die een zeer grote maatschappelijke impact hebben waarbij de niet-strafrechtelijke vervolging van deze misdrijven sowieso een zeer ernstige aantasting van het maatschappelijk vertrouwen in de overheid teweeg brengt.

1. Kan de minister per Vlaams beleidsdomein meedelen hoeveel prioritaire aanvankelijke processen-verbaal door de Vlaamse inspectiediensten werden opgesteld in 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 en 2019?
2. Kan de minister per Vlaams beleidsdomein meedelen hoeveel van de onder vraag 1 vermelde processen-verbaal door het Openbaar Ministerie werden geseponeerd?
3. Kan de minister per Vlaams beleidsdomein meedelen hoeveel van de onder vraag 2 vermelde processen-verbaal niet via andere middelen konden worden vervolgd, alsook telkens de reden(en) meedelen waarom geen andere dan strafrechtelijke vervolging mogelijk was?
4. Kan de minister meedelen hoeveel maal en in welke dossiers de Vlaamse Regering vanaf 1 juli 2014 tot op heden gebruik heeft gemaakt van haar positief injunctierecht én tot welke resultaten dit in elk dossier heeft geleid waarin dit recht werd toegepast?
5. Kan de minister meedelen of er binnen de Vlaamse Regering reeds nieuwe, meer stringente voorwaarden werden afgesproken voor het gebruik van het positief injunctierecht, of de intentie bestaat om de huidige voorwaarden voor het gebruik van dit recht minstens te verfijnen? Zo ja, kan zij dan meedelen hoe deze nieuwe voorwaarden (zullen) luiden?

ANTWOORD

op vraag nr. 722 van 12 juni 2020

van **ADELINE BLANCQUAERT**

1-3 De omzendbrief COL04/2019, waarin, voor wat de schending van Vlaamse regelgeving betreft, de misdrijven worden afgebakend die prioritair strafrechtelijk moeten worden gehandeld, is pas in werking getreden op 30 april 2019. Voor de periode 2014 tot en met 29 april 2019 zijn geen cijfers beschikbaar volgens de opdeling, voorzien in deze omzendbrief.

Aan de diverse inspectiediensten werd gevraagd om cijfers aan te leveren. Uit de resultaten van deze bevraging blijkt dat de cijfers rond de opgemaakte processen-verbaal het geheel van de processen-verbaal weergeven, zonder onderscheid tussen aanvankelijk of navolgende en zonder onderscheid tussen prioritair en niet-prioritair. Zodra de juiste aantalen beschikbaar zijn, zullen deze worden worden nagezonden.

Wat het aantal seponeringen betreft, moet er op worden gewezen dat het parket doorgaans niet verplicht is om aan de Vlaamse inspectiediensten het gevolg mee te delen dat het aan deze processen-verbaal zal geven, en dat dit vaak dan ook niet gebeurt. Vaak verkeren inspectiediensten in het ongewisse over wat er met hun processen – verbaal gebeurt.

Naarmate het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving, dat wel in een dergelijke verplichting voorziet (art.37), van toepassing zal worden, zal Vlaanderen een beter zicht krijgen op het vervolgingsbeleid zoals dat feitelijk wordt gevoerd, zowel voor wat haar eigen vaststellingen betreft, als die van haar partners (reguliere politie, gemeentelijke en provinciale verbalisanten etc.).

4-5 De criteria voor het instellen van het injunctierecht zijn afgeleid uit zowel de rechtsleer als de praktijk, zoals die bestond en bestaat op het federale vlak. Het is geenszins zo dat het niet vervolgen van een prioritair misdrijf noodzakelijk van dien aard is dat het maatschappelijk vertrouwen in de overheid zwaar wordt geschonden. Het stilzitten van het parket, moet, afgezet tegen de ernst van de feiten, zo manifest disproportioneel zijn dat het geloof van de bevolking in Justitie, en breder, de rechtstaat en de overheidsinstellingen die daarin functioneren, op ernstige wijze wordt aangetast. Bovendien kan de injunctie enkel worden ingesteld, wanneer het parket op geen andere manier tot actie te bewegen is.

Dossiers waarin het instellen van een injunctie kan worden overwogen, worden door de administratie eerst voorgelegd aan de hiërarchisch bevoegde Vlaamse vakminister, die, voor zover hij meent dat het dossier voldoet aan de criteria van de Vlaamse injunctierechtnota en vervolging aangewezen is, op zijn beurt de Vlaamse minister, bevoegd voor Justitie, vat. Enkel wanneer die laatste hetzelfde oordeel is toegedaan, zal de Belgische minister van Justitie namens Vlaanderen verzocht worden een injunctie in te stellen.

Ikzelf ontving als Vlaamse minister van Justitie en Handhaving nog geen dergelijk verzoek, en hetzelfde geldt voor mijn voorganger. Dit toont reeds dat de criteria uit de Vlaamse injunctierechtnota fijnmazig genoeg zijn, en de in deze nota beschreven procedure voldoende waarborgen in zich houdt om het uiterst uitzonderlijk karakter van het instellen van een injunctie te vrijwaren.